

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Дмитро Кобильнік,
доктор юридичних наук,
доцент кафедри фінансового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0001-6777-7963

Марія Никонова,
студентка факультету прокуратури
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0002-6278-853X

<https://doi.org/10.32782/2306-9082/2022-48-13>

УДК 347.73

Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект

Сучасний стан розвитку цифрових технологій зумовлює виникнення нових категорій у фінансово-правовій сфері. Впливу технологічних інновацій зазнав інститут платіжних та розрахункових систем, що призвело до створення нового засобу платежу – віртуального активу. Відповідно до аналітичних даних, близько мільйону українців мають досвід використання цифрових валют, що є одним із найвищих показників у світі. Незважаючи на провідні позиції України в сфері обігу віртуальних активів, вітчизняний законодавець довгий час стояв

осторонь врегулювання питання їх правового статусу в нашій державі, що спричинило перебування цієї галузі в тіні.

Стрімкий розвиток зацікавленості українських користувачів до здійснення операцій за допомогою віртуальних активів зумовив необхідність визначення правового змісту цієї категорії в фінансовому праві. Підписання Президентом України 15 березня Закону України «Про віртуальні активи» стало важливим кроком до розробки правової моделі регулювання обігу віртуальних валют в Україні.

Окремі питання розвитку віртуальних активів стали предметом розгляду наукових напрацювань таких вітчизняних вчених: В. Кравчука, А. Овчаренка, П. Рубанова, Н. Прокопенко, Н. Пантелєєвої, В. Мандрика та інших. Неоднозначність стану правового регулювання розглядуваного об'єкту, питання впорядкування нових за своєю сутністю правовідносин зумовлюють актуальність наукової статті.

Метою наукової статті є з'ясування правової природи віртуального активу та дослідження особливостей його обігу та використання з окресленням проблемних питань регулювання та подальшого розвитку ринку віртуальних активів в нашій державі.

Можливості цифрової епохи вплинули на виникнення нових форм грошей, що в свою чергу призвело до створення цілої низки категорій: віртуальні гроші, цифрові гроші, електронні гроші, криптовалюти. Науковцями не окреслено єдиного підходу до понятійно-категоріального апарату, пов'язаного з обігом віртуальних активів, що призводить до некоректного їх вживання. Одним із найбільш дискусійних питань є визначення співвідношення між зазначеними поняттями та дослідження основних ознак кожного з них. Згідно з визначенням ФАТФ (Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей) [1] віртуальні та електронні гроші співвідносяться як два різновиди цифрових грошей. Проте важливо підкреслити, що цифрові гроші відповідно до підходу Міжнародної групи є фідучіарними, тобто такими, що випущені центральним банком, визнаються державою законним засобом платежу та не мають власної внутрішньої вартості [2], а віртуальні гроші – нефідучіарними. Спільними характеристиками категорій «електронні гроші» та «віртуальні гроші» є те, що вони існують виключно в електронній формі та здатні виконувати функції грошей. Розмежування

окреслених понять можна виділити в наступному. Держава визнає електронні гроші законним платіжним засобом і відповідно закріплює обов'язок використання їх в розрахунках аналогічно традиційним банкнотам та монетам на відміну від віртуальних грошей, лише вартість яких може мати еквівалент у традиційних грошах.

Обіг електронних грошей забезпечений контролем з боку держави, до того ж коло суб'єктів, наділених повноваженнями щодо випуску електронних грошей, вичерпне. Що ж стосується трактування віртуальних грошей, то їх можна розглядати через призму таких властивих їм ознак як нерегульованість та децентралізований характер. Третя сторона – посередник у вигляді держави та банківських установ відсутня. Обіг віртуальних активів контролюється їх розробниками. У той же час їм властиві функції грошей: віртуальні гроші можуть виступати як засіб обігу, міра вартості та засіб нагромадження. Проте, поза правовим полем знаходиться їх врегулювання як законного платіжного інструменту, а тому відповідного статусу вони позбавлені.

Криптовалюта є найвідомішою формою віртуальних активів. Дані категорії часто ототожнюються, проте криптовалюта пов'язана зі специфікою технології зашифрування даних, тоді як віртуальні гроші характеризують економічну сутність таких засобів платежу [3].

Світова спільнота вперше почула про криптовалюту у 2009 році, коли її було представлено розробником або групою розробників під псевдонімом Сатоші Накамото у вигляді біткоїна (Bitcoin). Така складна система технологічно-інформаційних процедур як віртуальна валюта, наявна виключно в електронній формі, змусила переглянути виключну цінність матеріальних активів. Блокчейн є технологією, яка пропонує ненадійним сторонам прозоро обмінюватися даними захищеним

від несанкціонованого доступу способом, що значно знижує ризик шахрайських транзакцій. Блокчейн дозволяє кожному учаснику відстежувати всі операції, які відбуваються в системі, до того ж зміст криптоактивів відображений в захищеному криптографічному цифровому коді. Для внесення змін потрібен спеціальний шифр, який видається системою.

Правова природа статусу криптовалюти вирізняється своєю складністю з огляду на те, що фактично неможливо ототожнити таку категорію з будь-яким іншим спорідненим поняттям. Метою запровадження криптоактивів було створення такої альтернативної платформи, де операції відбуваються без великих транзакційних витрат та швидко напряму між їхніми сторонами без впливу держави та фінансових установ як посередників, які не беруть на себе відповідальність за використання криптовалюти. До того ж немає органу контролю, який би здійснював перевірки за такими транзакціями – таку функцію виконують безпосередньо розробники.

Децентралізований механізм емісії впливає на високий ступінь ліквідності криптовалюти, яка до того ж є подільною. Випуск монет має автономний характер, їх розробкою займаються «майнери» – користувачі, які створюють цифрові валюти та отримують винагороду у вигляді криптовалюти або її частини за певну кількість оброблених транзакцій. Висока захищеність криптоактиву пояснюється тим, що при дотриманні з боку користувача всіх правил реєстрації зловмисники навряд зможуть отримати доступ до зашифрованого електронного гаманця. До очевидних переваг використання криптовалют також можна віднести можливість отримання надприбутків.

Водночас не можна заперечувати потенційні ризики та недоліки такого виду віртуального активу. Криптовалюта характеризується високою

волатильністю, тобто є постійний ризик раптових коливань курсу, що унеможлиблює прогнозування криптовалюти. Нестабільність курсу доцільно проаналізувати на прикладі біткоїна: станом на 19 листопада 2022 року 1 біткоїн дорівнює 16 657 доларів, причому в жовтні 2021 року валюта коштувала близько 67 000 доларів [4].

На ринок криптовалют суттєво вплинуло підвищення Федеральною резервною системою США відсоткових ставок для боротьби з інфляцією, що викликало вихід інвесторів з ризикованих активів через побоювання рецесії. Уповільнення зростання економіки та ослаблення ситуації на ринку змушує інвесторів змінювати напрями подальшої діяльності. Більшість інвесторів пішли шляхом мінімізування ризиків, що вплинуло на продаж ними криптоактивів. Причиною подальшого коливання біткоїну та інших криптовалют стало призупинення обміну, переказів та виведення коштів найбільшим американським криптокредитором Celsius Network. Нещодавнє стрімке падіння курсу стало наслідком кризи ліквідності в одній з найбільших у світі криптобірж FTX (на початку листопада 2022 року за два дні ціна біткоїну знизилась більше ніж на 3500 доларів).

Неможливо оминати те, що технологічна природа криптовалюти спричиняє можливість хакерських атак. Конкуренція між різними криптовалютами невпинно зростає, що може бути наслідком падіння курсу існуючих валют за рахунок появи нових. Вірогідною залишається проблема нелегальних транзакцій, торгівлі товарами, які заборонені для продажу (наприклад, зброєю), фінансування тероризму та скоєння злочинів у фінансовій сфері. Сприятливі умови для вчинення протиправних дій впливають з анонімного характеру здійснення операцій із криптовалютами.

Зазначені недоліки використання криптовалют сприяють формуванню недовіри до криптоактивів. Проте незважаючи на стрімкі коливання курсу багато суб'єктів господарювання впроваджують такі засоби платежу. Поступово криптовалюта визнається як платіжний інструмент, набуває властивих фідучіарним грошам ознак внаслідок намагання країн врегулювати криптовалюту, зокрема біткоїн, як платіжний засіб.

Аналіз міжнародного досвіду за окресленою тематикою дозволяє казати про існування декількох груп держав відповідно до стадії врегулювання розглядуваної категорії: одні держави на законодавчому рівні визначили питання правового статусу віртуальних активів, інші – поступово впроваджують норми, які стосуються обігу віртуальних грошей, треті – лише розробляють законопроекти або взагалі стоять осторонь цього питання.

Закріпленням статусу категорії «віртуальний актив» на законодавчому рівні має бути зацікавлена сама держава. Податкова політика в сфері криптобізнесу здатна забезпечити додаткові надходження податків до бюджету. Наприклад, у Великобританії віртуальна валюта не регулюється нормами фінансового законодавства, не вважається фінансовою продукцією, проте фізичні особи при здійсненні операцій з криптовалютами обкладаються податком на доходи фізичних осіб на загальних підставах, а компанії – відповідно корпоративним податком. Податок на додану вартість стягується з постачальників тих товарів або послуг, які безпосередньо оплачуються в криптоактивах в межах Сполученого Королівства. Вартість поставки таких товарів і послуг визначена у фунтах стерлінгах відповідно до їх вартості в криптовалюті за курсом на момент угоди [5].

У Сполучених Штатах Америки криптовалюта визначена аналогічною

грошам, біржовим товаром та власністю. Позитивним є здійснення операцій з криптоактивами за наявності ліцензії, до того ж з метою оподаткування на федеральному рівні віртуальна валюта розглядається як майно. Об'єктом федерального податку на дохід та податків на заробітну плату виступає заробітна плата, яка виплачується в криптоактивах. Дані про розрахунки в криптовалюті повинні доноситись до відома податкових органів. До того ж, у доларах повинні бути задекларовані доходи, отримані фізичною особою в криптовалюті [6].

Для країн Європейського Союзу притаманні певні особливості регулювання правового статусу віртуальних активів. Відповідно до законодавства ЄС крипто валютою визначено конвертовану децентралізовану віртуальну валюту, до того ж віртуальна валюта є засобом платежу [7]. Європейським Судом у 2015 році рішенням було встановлено виняток щодо податку на додану вартість (ПДВ), а саме те, що операції з купівлі та продажу криптовалюти за фіатні гроші податком не обкладаються [8].

Криптовалюта визнається забороненою у Алжирі, Болівії, Колумбії, Єгипті, Непалі, Індонезії, Туреччині, Китаї. Цікавим є те, що повна заборона криптовалютного ринку в Китаї, запроваджена Народним банком Китаю у 2021 році, призвела до чергового обвалу біткоїна (за перші 2 години після оголошення такої новини його вартість знизилась на 3000 доларів) [9].

В правовому полі України довгий час не було врегульовано питання правового статусу віртуальних активів, хоча вітчизняний крипторини сформувався дуже давно, з початку існування зазначеного інституту.

Проаналізувавши законодавство можна дійти висновку про те, що віртуальний актив не може вважатися електронними грошима, визначення яких закріплено у пункті 14

частині 1 статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» [10]. Віртуальний актив не може бути визнано валютною цінністю, якою відповідно до Закону України «Про валюту і валютні операції» [11] є національна валюта (гривня), іноземна валюта та банківські метали. Перелік іноземних валют, зазначений в Класифікаторі іноземних валют та банківських металів, затвердженому Постановою Правління Національного Банку України, також не містить закріплення віртуального активу. У світлі вимог Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [12] віртуальні гроші не підпадають під ознаки цінних паперів, для яких характерними є установлена форма документа та ознаки емітента.

Національним Банком України в 2014 році в листі № 29-208/72889 було запропоновано розглядати віртуальну валюту як грошовий сурогат, який відповідно до статті 1 Закону України «Про Національний банк України» [13] є будь-якими документами у вигляді грошових знаків, що відрізняються від грошової одиниці України, випущені в обіг не Національним банком України і виготовлені з метою здійснення платежів в господарському обороті, крім валютних цінностей. Такий підхід був не сприйнятий та підданий критиці науковцями з огляду на те, що жодний віртуальний актив не має відображення у грошових знаках. У 2018 році НБУ визнав, що грошовим сурогатом криптовалюта бути не може, чим фактично це питання знову залишилося відкритим.

Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [14] закріпив у пункті 13 частини 1 статті зміст категорії «віртуальний актив», яким є цифрове вираження вартості, яким можна

торгувати в цифровому форматі або переказувати та яке може використовуватися для платіжних або інвестиційних цілей. Згідно з визначенням для набуття об'єктом статусу віртуального активу він має відповідати таким характеристикам як: наявність вартості, можливість обігу в цифровому форматі, використання його в платіжних або інвестиційних цілях, можливість обміну на інші об'єкти цивільного права [15].

Ріст капіталізації криптоактивів призвів до зацікавленості нашої держави до правового визначення віртуальних валют та механізму їх контролю та оподаткування. Довгоочікуваним стало прийняття Закону України «Про віртуальні активи» [16] – спеціального закону, покликаного врегулювати правовідносини, що виникають з операцій з віртуальними активами. Закон набирає чинності з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами», але не раніше дня опублікування цього Закону.

Незважаючи на відсутність закріплення на законодавчому рівні питань оподаткування віртуальних активів в Україні, індивідуальні податкові консультації відображають загальне розуміння особливостей оподаткування криптовалют, що належать фізичним особам: сплата податку на доходи фізичних осіб та військовий збір.

Спочатку Президентом зазначений нормативно-правовий акт був відхилений з причин створення нового органу, уповноваженого на упорядкування, контроль та нагляд за ринком віртуальних активів, що в свою чергу передбачало значні видатки з державного бюджету України. Після доопрацювання закону «Про віртуальні активи» [16] Верховною Радою України в статті 16 закріплюється, що повноваження регулятора такого

ринку здійснюватиме Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку та Національний банк України.

Відповідно до пункту 1 частини 1 статті 1 Закону України «Про віртуальні активи» віртуальний актив – нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав [16]. Особливості обороту встановлюються цивільним законодавством України та Законом України «Про віртуальні активи».

Всі віртуальні активи поділяються на забезпечені (посвідчують майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав) та незабезпечені (не посвідчують майнові права). До того ж закріплюється категорія «фінансових віртуальних активів». Учасниками ринку віртуальних активів є постачальники послуг, які пов'язані з обігом таких активів, а також будь-які особи, які беруть участь в операціях з віртуальними активами у своїх інтересах. Визначається, що засобом платежу на території України віртуальні активи не стають, до того ж вони не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги).

Закон не містить визначення категорії «криптовалюта», проте з аналізу запропонованих ознак віртуального активу впливає, що криптоактив відповідає закріпленому визначенню за своїми характеристиками.

Сприйняття віртуальних валют як набору цифрової інформації вже давно переросло в використання їх як самостійних об'єктів угод, споживання [15]. Окрім криптовалют, до віртуальних активів, які також підходять під визначення категорії в Законі України «Про віртуальні активи» належать

віртуальні товари, які існують в нематеріальній формі, використовуються в віртуальному просторі та є імітацією реальних об'єктів. Такі активи є дуже поширеними в онлайн-іграх, де користувачі мають можливість придбати спорядження, одяг, ігрові гроші, зовнішній вигляд персонажа, артефакти та інше «майно». Категорія «віртуальні товари» до того ж охоплює стікери, наліпки, картинки-подарунки, які активно використовуються в соціальних мережах. Під визначення віртуального активу також підпадає «невзаємозамінний токен» (NFT), який є сертифікатом на право володіння цифровим активом, найчастіше представленим у формі зображення. Кожен такий токен є неповторним і не може бути замінений іншим активом. Цікавою видається практика обігу NFT в Україні. На тлі повномасштабного вторгнення російських військ в Україну спільнота NFT-розробників об'єдналась із Міністерством цифрової трансформації України [17], запустивши NFT-музей війни. Метою такого музею є не тільки розповсюдження правдивої інформації про російську агресію, а і безпосередньо збір коштів на гуманітарну допомогу за допомогою блокчейн-технологій. Вже за перший день продажу таких віртуальних активів було зібрано понадо 600 000 доларів на підтримку України.

Відповідно до запитів сьогодення необхідним є подолання правової невизначеності обігу віртуальних активів в Україні: в спеціальному законі наявні положення, зміст яких очевидно підлягає роз'ясненню. Спірне розуміння понятійно-категоріального апарату або окремих статей нормативно-правового акта може викликати ризики ведення криптобізнесу.

Правова природа віртуального активу досі залишається дискусійною. Усунення перебування ринку віртуальних активів в сірій зоні є пріоритетним

напрямок розвитку кожної держави. Знаходження кріптехнологій поза межами правового поля унеможливає юридичний захист сторін операцій у разі порушення їхніх прав. Повна неконтрольованість криптовалют державою хоч і посягає на анонімний характер здійснення транзакцій, проте відкриває можливості для шахрайства, розвитку тіньового бізнесу та спонсування заборонених товарів і послуг.

Легалізація криптосфери означатиме запровадження правил для постачальників послуг і тих, хто бере участь у здійсненні операцій, пов'язаних з віртуальними активами. Еволюціонування податкової системи та успадкування Україною міжнародного досвіду правил оподаткування призведе до поповнення державного бюджету доходами від оподаткування операцій з віртуальними активами.

Список використаних джерел

1. Virtual currencies key definitions and potential AML/CFT risks. The official site of FATF. 2014. 17 p. URL: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Virtual-currency-key-definitions-and-potential-aml-cft-risks.pdf>.
2. Кравчук В. Електронні гроші в Україні : Аналітичний звіт / ред.: В. Кравчук, Д. Науменко, А. Глибовець. Київ : Альфа-ПК, 2012. 64 с
3. Рубанов П. Розмежування сутності понять «електронні гроші», «віртуальні гроші» та крипто валюти». *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6026>.
4. Курс криптовалют онлайн. Курс криптовалют до долара на сьогодні. *Мінфін*. Мінфін – все про фінанси: новини, курси валют, банки. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/crypto/> (дата звернення: 08.12.2022).
5. Прокопенко Н. С., Фененко П. О., Тимошенко А. О. Оподаткування криптовалютного бізнесу: реалії і перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 5–10.
6. IRS virtual currency guidance : IRS Notice 201421. *The Internal Revenue Service*. 2014. URL: <https://www.irs.gov/pub/irsdrop/n1421.pdf>.
7. Директива Європейського парламенту та Ради (ЄС) про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму : Директива від 20.05.2015 р. № 2015/849. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_037-15#Text.
8. Порівняльний огляд іноземного законодавства щодо правового статусу цифрових грошей та державного регулювання криптовалютного бізнесу : Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром. URL: <https://radaprogram.org/sites/default/files/infocenter/piblications/22.pdf>
9. Китай заборонив усі криптовалюти. *Фінансовий клуб*. URL: <https://finclub.net/ua/news/kytai-zaboronyv-usi-kryptovaliuty.html>.
10. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX : станом на 1 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 08.12.2022).
11. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII: станом на 1 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 08.12.2022).
12. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV: станом на 19 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 08.12.2022).
13. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV: станом на 16 верес. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 08.12.2022).
14. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї

масового знищення : Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX : станом на 4 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 08.12.2022).

15. Овчаренко А. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан і перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. 200-202. URL: http://lsej.org.ua/4_2020/49.pdf.

16. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 08.12.2022).

17. Мінцифра та блокчейн-спільнота запустили NFT-музей війни путінської Росії проти України. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-ta-blokcheyn-spilnota-zapustili-nft-muzej-viyni-putinskoi-rosii-proti-ukraini> (дата звернення: 08.12.2022).

Кобильнік Д. А., Никонова М. Р. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект

У науковій статті здійснено оцінку впливу цифрових технологій на сферу фінансово-правового регулювання. Проаналізовано сутнісні аспекти розмежування понять «цифрові гроші», «електронні гроші», «віртуальні гроші», «криптовалюта», розглянуто основні відмінності та спільні риси між зазначеними категоріями. Розглянуто функціонування технології блокчейн, що дозволяє говорити про існування криптовалют. Досліджено переваги здійснення операцій за допомогою криптоактивів. Наголошено на потенційних ризиках, які можуть спіткати як постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, так і будь-яких осіб, які здійснюють операції з віртуальними активами у своїх інтересах, що в свою чергу сприяють формуванню недовіри до таких активів. Розглянуто основні причини волатильності криптовалют за останні роки. Раптові коливання криптоактивів підтверджено нестабільністю біткоіна. Визначено основні загрози, які можуть впливати із цифрового характеру віртуального активу. Здійснено висвітлення підходу окремих країн світу до змісту віртуальних активів та сфери оподаткування операцій з криптовалютами.

Аналіз вітчизняного законодавства дозволяє стверджувати про те, що правова природа віртуального активу не дозволяє ототожнити таку категорію з будь-якими суміжними поняттями. Віртуальний актив не є валютною цінністю, іноземною валютою, грошовим сурогатом, цінним папером. Зроблено спробу дослідити положення Закону України «Про віртуальні активи», який набере чинності з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами». Визначено, що окрім криптовалюти під визначення категорії «віртуальний актив» підпадають також віртуальні товари та невзаємозамінні токени (NFT). Проаналізовано цікавий досвід використання такої категорії як NFT нашою державою в межах збору коштів на гуманітарну допомогу. Відзначено, що легалізація ринку віртуальних активів в Україні сприятиме юридичному захисту прав сторін операцій з віртуальними активами. До того ж, визначення правового статусу віртуального активу в нашій державі стане підґрунтям для подальшого розвитку криптоіндустрії та підвищить довіру інвесторів до українського ринку криптовалют.

Ключові слова: віртуальний актив, віртуальна валюта, криптовалюта, гроші, блокчейн.

Kobylnyk D., Nikonova M. Peculiarities of using virtual assets: financial and legal aspect

The scientific article assesses the impact of digital technologies on the field of financial and legal regulation. The essential aspects of distinguishing the concepts of “digital money”, “electronic money”, “virtual money”, “cryptocurrency” were analyzed, the main differences and common features between the specified categories were considered. The functioning of the blockchain technology, which allows us to talk about the existence of cryptocurrencies, is

considered. The advantages of carrying out operations using crypto-assets have been studied. The potential risks that may befall both service providers related to the circulation of virtual assets, as well as any persons who carry out transactions with virtual assets in their own interests, which in turn contribute to the formation of distrust in such assets, are emphasized. The main reasons for the volatility of cryptocurrency in recent years are considered. The sudden fluctuations of cryptoassets are confirmed by the volatility of Bitcoin. The main threats that may arise from the digital nature of the virtual asset have been identified. The approach of individual countries of the world to the content of virtual assets and the scope of taxation of transactions with cryptocurrencies has been highlighted.

An analysis of domestic legislation allows us to assert that the legal nature of a virtual asset does not allow identifying such a category with any related concepts. A virtual asset is not a currency value, a foreign currency, a money surrogate, or a security. An attempt was made to investigate the provisions of the Law of Ukraine “On Virtual Assets”, which will enter into force from the date of entry into force of the Law of Ukraine “On Amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the peculiarities of taxation of transactions with virtual assets”. It was determined that in addition to cryptocurrency, virtual goods and non-fungible tokens (NFTs) also fall under the definition of the “virtual asset” category. The interesting experience of using such a category as NFT by our state within the framework of collecting funds for humanitarian aid is analyzed. It was noted that the legalization of the virtual assets market in Ukraine will contribute to the legal protection of the rights of the parties to transactions with virtual assets. In addition, the determination of the legal status of a virtual asset in our country will become the basis for the further development of the crypto industry and increase the confidence of investors in the Ukrainian cryptocurrency market.

Key words: virtual asset, virtual currency, cryptocurrency, money, blockchain.